ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 5ης Ιουνίου 1997 *

Στην υπόθεση C-105/94,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Tribunale civile e penale di Ravenna (Ιταλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Ditta Angelo Celestini

και

Saar-Sektkellerei Faber GmbH & Co. KG,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 30 και 36 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 74, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΟΚ) 822/87 του Συμβουλίου, της 16ης Μαρτίου 1987, για την κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς (ΕΕ L 84, σ. 1), σε συνδυασμό με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) 2676/90 της Επιτροπής, της 17ης Σεπτεμβρίου 1990, περί καθορισμού κοινοτικών μεθόδων ανάλυσης που εφαρμόζονται στον οινικό τομέα (ΕΕ L 272, σ. 1),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους G. F. Mancini, πρόεδρο τμήματος, G. Hirsch (εισηγητή) και H. Ragnemalm, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

γενικός εισαγγελέας: N. Fennelly
γραμματέας: L. Hewlett, υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Ditta Angelo Celestini, εκπροσωπουμένη από τον Fausto Capelli, δικηγόρο Μιλάνου, και τον Giacomo Damiani, δικηγόρο Ραβέννας,

— η Saar-Sektkellerei Faber GmbH & Co. KG, εκπροσωπουμένη από την Elena Zanni, δικηγόρο Ραβέννας,

— η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπουμένη από τον καθηγητή Umberto Leanza, προϊστάμενο της υπηρεσίας διπλωματικών διαφορών του Υπουργείου Εξωτερικών, επικουρούμενο από τον Maurizio Fiorilli, avvocato dello Stato,

— η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπουμένη από τον Stephen Braviner, του Treasury Solicitor's Department,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένη από τον Antonio Aresu, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Ditta Angelo Celestini, εκπροσωπουμένης από τον Fausto Capelli, της Saar-Sektkellerei Faber GmbH & Co. KG, εκπροσωπουμένης από τον Klaus Rohwedder, δικηγόρο Mainz, της Γερμανικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπουμένης από τον Ernst Röder, Ministerialrat στο ομοσπονδιακό Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, της Ιταλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπουμένης από τον Maurizio Fiorilli, και της Επιτροπής, εκπροσωπουμένης από τον Antonio Aresu, κατά τη συνεδρίαση της 20ής Ιουνίου 1996,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 26ης Σεπτεμβρίου 1996,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 2ας Μαρτίου 1994, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 29 Μαρτίου 1994, το Tribunale civile e penale di Ravenna υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, τρία ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 30 και 36 της ίδιας Συνθήκης και του άρθρου 74, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΟΚ) 822/87 του Συμβουλίου, της 16ης Μαρτίου 1987, για την κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς (ΕΕ L 84, σ. 1), σε συνδυασμό με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) 2676/90 της Επιτροπής, της 17ης Σεπτεμβρίου 1990, περί καθορισμού κοινοτικών μεθόδων ανάλυσης που εφαρμόζονται στον οινικό τομέα (ΕΕ L 272, σ. 1).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Ditta Angelo Celestini (στο εξής: Celestini), με έδρα το Barbiano di Cotignola (Ιταλία), οινοπαραγωγού, και της εταιρίας Saar-Sektkellerei Faber (στο εξής: Faber), με έδρα την Trier (Γερμανία), παραγωγού αφρωδών οίνων, όσον αφορά την πώληση οίνου, τον οποίο οι γερμανικές αρχές έθεσαν υπό μεσεγγύηση και ανέπεμψαν στην Ιταλία, με τον ισχυρισμό ότι επρόκειτο περί οίνου αναμεμειγμένου με ύδωρ.

3 Τον Ιανουάριο του 1991 οι διάδικοι της κύριας δίκης συνήψαν σύμβαση πωλήσεως κατά την οποία η Celestini όφειλε να προμηθεύσει 10 000 εκατόλιτρα (hl) ερυθρού επιτραπεζίου οίνου στη Faber.

4 Το εμπόρευμα παραδόθηκε σε δύο παρτίδες της αυτής περίπου ποσότητας. Αντιθέτως προς την πρώτη παρτίδα, η δεύτερη, η οποία συνοδευόταν από πιστοποιητικά αναλύσεων το ακριβές περιεχόμενο των οποίων δεν εκτέθηκε

σαφώς από τους διαδίκους, τα οποία όμως δεν αφορούσαν την προσθήκη ύδατος στον οίνο, υποβλήθηκε, μετά την εισαγωγή της, σε ελέγχους από τις γερμανικές αρχές. Κατά τη δημόσια συνεδρίαση, η Γερμανική Κυβέρνηση διευκρίνισε ότι ο οίνος είχε κατ' αρχάς αναλυθεί με τις παραδοσιακές μεθόδους και ότι το εργαστήριο της Trier εφάρμοσε στη συνέχεια τη μέθοδο αναλύσεως οίνων που καλείται «καθορισμός της ισοτοπικής αναλογίας O^{18}/O^{16} του ύδατος των οίνων» (στο εξής: μέθοδος του οξυγόνου 16/18) αποκλειστικά και μόνον για να στηρίξει τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τις παραδοσιακές μεθόδους αναλύσεως.

5 Η μέθοδος του οξυγόνου 16/18, η οποία καλείται επίσης «ανίχνευση» ή «μέθοδος» του «μαγνητικού συντονισμού», αποσκοπεί στην ανίχνευση της προσθήκης ύδατος στον οίνο μέσω της φασματομετρίας μαζών αναλογίας ισοτόπων (ΦΜΑΙ). Συνίσταται κατ' ουσίαν σε ανάλυση των ισοτόπων οξυγόνου (O) που περιλαμβάνονται στα μόρια ύδατος (H_2O) που ανευρίσκονται στον οίνο. Τα άτομα οξυγόνου εμφανίζονται στη φύση υπό τρεις διαφορετικές ισοτοπικές μορφές: υπό τη μορφή O^{16} (99,8 % του συνόλου), στη συνέχεια υπό τη μορφή O^{17} (0,04 % του συνόλου) και υπό τη μορφή O^{18} (0,16 % του συνόλου). Αναλύοντας τη σχέση των ισοτόπων O^{18}/O^{16} των υδάτων του δείγματος οίνου, η εν λόγω μέθοδος λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι το ύδωρ φυτικής προελεύσεως είναι πλουσιότερο σε ισοτοπικές μορφές O^{18} από το ύδωρ της βροχής και των πηγών.

6 Σύμφωνα με τις αναλύσεις που διενεργήθηκαν από το εργαστήριο της Trier, στον επίμαχο οίνο είχε προστεθεί ύδωρ. Οι αρμόδιες γερμανικές αρχές έθεσαν, κατά συνέπεια, τον οίνο υπό μεσεγγύηση. Με πρωτοβουλία των διαδίκων της κύριας δίκης, και άλλα εργαστήρια διενήργησαν, στη συνέχεια, αναλύσεις τα αποτελέσματα των οποίων διέφεραν από τα προεκτεθέντα.

7 Κατόπιν αιτήσεως της Faber, οι γερμανικές αρχές ανέπεμψαν τελικά τον οίνο στην Ιταλία, όπου μέρος του οίνου αυτού απεστάλη για απόσταξη, ενώ ο υπόλοιπος επεστράφη στις οιναποθήκες της Celestini, η οποία είχε, εν τω μεταξύ, καταγγείλει τη σύμβαση πωλήσεως.

8 Ο κανονισμός 822/87 ορίζει τον οίνο στο παράρτημα I, σημείο 10, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 1, παράγραφος 4, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού, ως εξής:

«Οίνος ή κρασί: το προϊόν που παράγεται αποκλειστικά με αλκοολική ζύμωση, ολική ή μερική, νωπών σταφυλιών, σπασμένων ή όχι, ή γλεύκους σταφυλιών.»

9 Το άρθρο 15, παράγραφος 4, του ιδίου κανονισμού απαγορεύει την προσθήκη ύδατος στον οίνο, εκτός από τις παρεκκλίσεις που αποφασίζει το Συμβούλιο. Η κοινοτική νομοθεσία ουδέποτε επέτρεψε την εν λόγω οινολογική πρακτική· ειδικότερα, η προσθήκη ύδατος στον οίνο δεν περιλαμβάνεται στο παράρτημα VI του κανονισμού αυτού, το οποίο περιέχει τον κατάλογο των επιτρεπομένων οινολογικών πρακτικών και επεξεργασιών.

10 Το άρθρο 73, παράγραφος 1, του κανονισμού 822/87 διαλαμβάνει κατ' ουσίαν ότι οι οίνοι «οι οποίοι έχουν αποτελέσει αντικείμενο οινολογικών πρακτικών μη αποδεκτών από την κοινοτική νομοθεσία ή, ελλείψει αυτής, από τις εθνικές νομοθεσίες, δεν είναι δυνατόν να προσφέρονται ή να παραδίδονται για άμεση ανθρώπινη κατανάλωση».

11 Συναφώς, ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1972/78 της Επιτροπής, της 16ης Αυγούστου 1978, περί καθορισμού των λεπτομερειών εφαρμογής για οινολογικές πρακτικές (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/022, σ. 144), προβλέπει στο άρθρο 1 τα εξής:

«Οι οίνοι οι οποίοι (...) είναι ακατάλληλοι για άμεση ανθρώπινη κατανάλωση δεν δύνανται να κατέχονται χωρίς νόμιμο λόγο από έναν παραγωγό ή έναν έμπορο. Δύνανται να καταστραφούν ή να διακινηθούν αλλά μόνον με προορισμό μία οινοπνευματοποιία ή μία οξοποιία ή μία επιχείρηση που χρησιμοποιεί αυτούς για διάφορες χρήσεις ή για βιομηχανικά προϊόντα (...).»

12 Προκειμένου περί των μεθόδων ελέγχου, το άρθρο 74 του κανονισμού 822/87, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1972/87 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουλίου 1987 (ΕΕ L 184, σ. 26), ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«1. Θεσπίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 83:

α) μέθοδοι ανάλυσης που επιτρέπουν να προσδιορίζεται η σύσταση των προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1 καθώς και κανόνες οι οποίοι επιτρέπουν να αποδεικνύεται αν τα προϊόντα αυτά αποτέλεσαν αντικείμενο επεξεργασιών κατά παράβαση των επιτρεπομένων οινολογικών πρακτικών·

(...).»

13 Η παράγραφος 2 της ιδίας διατάξεως προβλέπει τα εξής:

«Εντούτοις όταν, για την ανίχνευση και μέτρηση της ποσότητας των αναζητούμενων στο εν λόγω προϊόν ουσιών, δεν προβλέπονται κοινοτικές μέθοδοι ανάλυσης ή οι κανόνες που αναφέρονται στην παράγραφο 1, εφαρμόζονται:

α) οι μέθοδοι ανάλυσης που έχουν αναγνωρισθεί από τη γενική συνέλευση του Διεθνούς Γραφείου Αμπέλου και Οίνου (OIV) και οι οποίες έχουν δημοσιευθεί με τη φροντίδα του·

ή

β) (...)

γ) ελλείψει μιας των μεθόδων που αναφέρονται στα στοιχεία α΄ και β΄ και λόγω της ακρίβειας, της επαναληπτικότητας και της αναπαραγωγιμότητάς της:

— μέθοδος ανάλυσης αποδεκτή από το συγκεκριμένο κράτος μέλος

ή

— εάν είναι αναγκαίο, κάθε άλλη κατάλληλη μέθοδος ανάλυσης.»

14 Το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2048/89 του Συμβουλίου, της 19ης Ιουνίου 1989, περί των γενικών κανόνων σχετικά με την άσκηση ελέγχων στον αμπελοοινικό τομέα (ΕΕ L 202, σ. 32), ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για τη βελτίωση του ελέγχου όσον αφορά την τήρηση της αμπελοοινικής ρύθμισης, ιδίως στους συγκεκριμένους τομείς που αναφέρονται στο παράρτημα.

2. Οι έλεγχοι στους τομείς που ορίζονται στο παράρτημα διενεργούνται είτε συστηματικά είτε δειγματοληπτικά (...).»

Κατά το άρθρο 13, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2048/89, οι μέθοδοι ανάλυσης είναι οι ίδιες με αυτές που αναφέρονται στο άρθρο 74 του κανονισμού 822/87.

15 Βάσει του άρθρου 74, παράγραφος 1, του κανονισμού 822/87, η Επιτροπή εξέδωσε τον κανονισμό 2676/90. Ο κανονισμός αυτός δεν περιγράφει εντούτοις μεθόδους παρέχουσες τη δυνατότητα ανιχνεύσεως της προσθήκης ύδατος στον οίνο.

16 Η Celestini θεωρεί παράνομη τη μέθοδο του οξυγόνου 16/18. Υποστηρίζει επομένως ότι, στο μέτρο που η Faber ούτε παρέλαβε τον οίνο ούτε αμφισβήτησε τον νόμιμο χαρακτήρα της μεσεγγυήσεώς του, οφείλει να αποκαταστήσει την προκληθείσα ζημία, δυνάμει του άρθρου 2043 του ιταλικού Αστικού Κώδικα περί αδικοπραξιών.

17 Στις 23 Ιουνίου 1993, η Celestini άσκησε αγωγή κατά της Faber ενώπιον του Tribunale civile e penale di Ravenna προκειμένου, αφενός, να διαπιστωθεί ότι η Faber ευθύνεται λόγω των παραλείψεων αυτών για τις ζημίες που προκλήθηκαν και, αφετέρου, να της επιτραπεί να μην τηρήσει το μέτρο που έλαβε η γερμανική διοικητική αρχή και να διαθέσει στο εμπόριο την ποσότητα του οίνου που τέθηκε στις οιναποθήκες της.

18 Φρονώντας ότι, εάν η μέθοδος του οξυγόνου 16/18 ήταν νόμιμη, έπρεπε να απορριφθεί η αγωγή της Celestini, το εθνικό δικαστήριο ζήτησε από το Δικαστήριο να αποφανθεί προδικαστικώς επί των ακολούθων ερωτημάτων:

«1) Πρέπει το άρθρο 30 της Συνθήκης ΕΟΚ να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι απαγορεύει σε κράτος μέλος τη λήψη μέτρου με το οποίο εμποδίζει την εισαγωγή και την εμπορία στο έδαφός του παρτίδας οίνου προελεύσεως άλλου κράτους μέλους, όταν ο οίνος αυτός συνοδεύεται από κανονικά πιστοποιητικά αναλύσεως εκδοθέντα από ινστιτούτα ερευνών τα οποία έχουν προς τούτο τη σχετική έγκριση στο κράτος μέλος καταγωγής, με τα οποία πιστοποιείται ότι ο οίνος ανταποκρίνεται πλήρως προς την κοινοτική κανονιστική ρύθμιση που έχει εφαρμογή;

2) Επιτρέπει το άρθρο 36 της Συνθήκης ΕΟΚ στο κράτος μέλος, στην περίπτωση του πρώτου ερωτήματος, να μην αποδεχθεί τα αποτελέσματα των αναλύσεων οίνου που διενεργήθηκαν στο κράτος μέλος εξαγωγής και του παρέχει τη δυνατότητα να επιβάλει την τήρηση των θεμελιωδών απαιτή-

σεων που περιλαμβάνονται στο άρθρο αυτό με τη χρήση μεθόδου αναλύσεως οίνου που στηρίζεται στην ανίχνευση του ισοτόπου του οξυγόνου και που περιγράφεται στο τρίτο ερώτημα;

3) Μπορούν, βάσει του άρθρου 74, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΟΚ) 822/87, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) 2676/90, να θεωρηθούν ως νόμιμα και αξιόπιστα, όσον αφορά την ακρίβεια, την επαναληπτικότητα και την αναπαραγωγιμότητα, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 74, τα αποτελέσματα αναλύσεως που πραγματοποιήθηκε μεμονωμένα επί παρτίδας οίνου με τη μέθοδο που αποκαλείται "ανίχνευση του ισοτόπου του οξυγόνου 16/18", στην περίπτωση κατά την οποία: α) δεν υπάρχει καμιά τράπεζα δεδομένων που να παρέχει τα χαρακτηριστικά του οίνου μιας καθορισμένης περιοχής τα οποία έχουν καταγραφεί συστηματικά κατά τη διάρκεια περισσοτέρων αμπελοοινικών περιόδων και συνιστούν έγκυρο όρο συγκρίσεως· β) χρησιμοποιούνται ως βάση αποκλειστικά οι τιμές αναλύσεως ως προς το μαγνήσιο, την τέφρα κ.λπ. οι οποίες, μεταξύ άλλων, εμφανίζονται ανομοιογενείς και αποκλίνουσες σύμφωνα με τα αποτελέσματα των αναλύσεων που πραγματοποιήθηκαν;»

Επί του παραδεκτού των προδικαστικών ερωτημάτων

19 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από τη Γερμανική Κυβέρνηση, φρονεί ότι τα προδικαστικά ερωτήματα είναι απαράδεκτα λόγω ελλείψεως δικαιοδοσίας των ιταλικών δικαστηρίων να εκδικάσουν τη διαφορά της κύριας δίκης, της ελλείψεως πλήρους και ακριβούς περιγραφής του πραγματικού και νομικού πλαισίου της υποθέσεως στη διάταξη περί παραπομπής, του τεχνητού χαρακτήρα της διαδικασίας ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου και, τέλος, της αλυσιτέλειας των υποβληθέντων ερωτημάτων.

20 Τα επιχειρήματα αυτά δεν μπορούν να γίνουν δεκτά. Όσον αφορά την προβαλλομένη έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας των ιταλικών δικαστηρίων και, επομένως, του Tribunale civile e penale di Ravenna, επιβάλλεται να υπομνηστεί ότι δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο να εξακριβώνει αν η απόφαση περί παραπομπής έχει εκδοθεί σύμφωνα με τους οργανωτικούς και δικονομικούς κανόνες του εθνικού δικαίου (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 11ης Ιουλίου 1996, C-39/94, SFEI κ.λπ. Συλλογή 1996, σ. I-3547, σκέψη 24). Το ίδιο ισχύει

όταν πρόκειται, όπως στην υπό κρίση υπόθεση, περί διεθνούς δικαιοδοσίας που πρέπει να καθοριστεί βάσει της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1982, L 388, σ. 7), εκτός από τις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι διατάξεις της Συμβάσεως αυτής αποτελούν ρητώς το αντικείμενο της προδικαστικής παραπομπής.

21 Όσον αφορά τα λοιπά επιχειρήματα που προβάλλονται προκειμένου να καταδειχθεί το απαράδεκτο των υποβληθέντων ερωτημάτων, πρέπει να υπομνηστεί ότι, κατά παγία νομολογία, μόνο στα εθνικά δικαστήρια, τα οποία έχουν επιληφθεί της διαφοράς και τα οποία οφείλουν να αναλάβουν την ευθύνη της δικαστικής αποφάσεως που πρόκειται να εκδώσουν, εναπόκειται να εκτιμήσουν, ενόψει των ιδιομορφιών κάθε υποθέσεως, τόσο την ανάγκη εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως για να μπορέσουν να εκδώσουν τη δική τους απόφαση, όσο και τη λυσιτέλεια των ερωτημάτων που υποβάλλουν στο Δικαστήριο (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 1995, C-387/93, Banchero, Συλλογή 1995, σ. I-4663, σκέψη 15). Συνεπώς, εφόσον τα υποβληθέντα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου, το Δικαστήριο υποχρεούται, κατ' αρχήν, να απαντήσει (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 1995, C-415/93, Bosman, Συλλογή 1995, σ. I-4921, σκέψη 59).

22 Εντούτοις, το Δικαστήριο έχει επίσης κρίνει ότι, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, σ' αυτό εναπόκειται, προκειμένου να εξετάσει τη δική του αρμοδιότητα, να ερευνήσει τις συνθήκες υπό τις οποίες απευθύνθηκε προς αυτό το εθνικό δικαστήριο (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1981, 244/80, Foglia (Συλλογή 1981, σ. 3045, σκέψη 21). Η απόρριψη αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως που υποβάλλει εθνικό δικαστήριο είναι δυνατή μόνον όταν προδήλως προκύπτει ότι η ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου που ζητεί το δικαστήριο αυτό δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης ή ακόμα όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως και το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά ή νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του υποβλήθηκαν (βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσα απόφαση Bosman, σκέψη 61).

23 Αυτό δεν συμβαίνει εν προκειμένω. Βεβαίως, ούτε η Celestini ούτε η Faber, οι οποίες αμφισβητούν αμφότερες τον νόμιμο χαρακτήρα της μεθόδου του οξυγόνου 16/18, προσέφυγαν στα γερμανικά δικαστήρια, που είναι τα μόνα αρμόδια να αποφανθούν επί του κύρους της πράξεως με την οποία οι γερμανικές αρχές κήρυξαν τον επίμαχο οίνο ακατάλληλο προς βρώση. Εντούτοις, η διαπίστωση αυτή δεν παρέχει αφ' εαυτής τη δυνατότητα να θεωρηθεί ότι η

αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως είναι απαράδεκτη. Πράγματι, από τη δικογραφία δεν προκύπτουν άλλα στοιχεία από τα οποία να συνάγεται, προδήλως, ότι οι διάδικοι της κύριας δίκης συνεννοήθηκαν προηγουμένως για να παρασύρουν το Δικαστήριο στην έκδοση αποφάσεως μέσω κατασκευασμένης διαφοράς, όπως συνέβη στο πλαίσιο της προπαρατεθείσας υποθέσεως Foglia.

24 Στη συνέχεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο διαθέτει επαρκή πραγματικά και νομικά στοιχεία για να δώσει χρήσιμες απαντήσεις στα ερωτήματα που του υποβλήθηκαν.

25 Τέλος, όσον αφορά τη λυσιτέλεια των υποβληθέντων ερωτημάτων, το εθνικό δικαστήριο διευκρίνισε ότι, αν συνεπεία των απαντήσεων του Δικαστηρίου έπρεπε να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η μέθοδος του οξυγόνου 16/18 συμβιβάζεται προς το κοινοτικό δίκαιο, η αγωγή της Celestini θα έπρεπε να απορριφθεί. Δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, να αμφισβητήσει την εκτίμηση αυτή.

26 Από τα προηγούμενα προκύπτει ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να απαντήσει στα ερωτήματα που υπέβαλε το Tribunale civile e penale di Ravenna.

Επί του πρώτου και του δευτέρου ερωτήματος

27 Με το πρώτο και το δεύτερο ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το εθνικό δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν τα άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης έχουν την έννοια ότι απαγορεύουν σε κράτος μέλος να υποβάλλει τον οίνο που παράγεται σε άλλο κράτος μέλος σε κατάλληλο έλεγχο προκειμένου να εξεταστεί κατά πόσον συνάδει προς τις κοινοτικές προδιαγραφές, ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία ο οίνος αυτός συνοδεύεται από νομότυπα πιστοποιητικά αναλύσεων που χορηγήθηκαν από εργαστήρια τα οποία έχουν λάβει την εκ του νόμου προβλεπόμενη έγκριση στο κράτος μέλος προελεύσεως.

28 Η Celestini και η Ιταλική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι το γεγονός ότι οι γερμανικές αρχές δεν έλαβαν υπόψη τους ελέγχους που διενεργήθηκαν στην Ιταλία συνιστά παραβίαση της γενικής αρχής της αμοιβαίας αναγνωρίσεως των εθνικών ελέγχων, η οποία απορρέει από το άρθρο 30 της Συνθήκης. Η συμπεριφορά των γερμανικών αρχών δεν μπορεί να δικαιολογηθεί ούτε βάσει του άρθρου 36 της Συνθήκης.

29 Η άποψη αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί βάσιμη. Επιβάλλεται να υπομνηστεί ότι, όπως επισήμαναν η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και η Επιτροπή, η παραγωγή και η διάθεση του οίνου στο εμπόριο υπόκεινται στους κανόνες της κοινής οργανώσεως της εν λόγω αγοράς, οι οποίοι περιλαμβάνουν λεπτομερειακές και ακριβείς ρυθμίσεις.

30 Πράγματι, το άρθρο 15, παράγραφος 4, του κανονισμού 822/87 απαγορεύει την προσθήκη ύδατος στον οίνο, καθόσον η προσθήκη αυτή συνιστά μη επιτρεπόμενη οινολογική πρακτική υπό την έννοια του άρθρου 73 του ιδίου κανονισμού.

31 Για να διασφαλιστεί η τήρηση των ορθών οινολογικών πρακτικών, το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2048/89 υποχρεώνει τα κράτη μέλη να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για τη βελτίωση των ελέγχων. Κατά την παράγραφο 2 της διατάξεως αυτής, τα κράτη μέλη δεν είναι υποχρεωμένα να προβαίνουν σε δειγματοληψίες, αλλά μπορούν να επιβάλλουν συστηματικούς ελέγχους.

32 Οι διατάξεις αυτές, οι οποίες αποτελούν τμήμα του παραγώγου κοινοτικού δικαίου, πρέπει, εντούτοις, να ερμηνεύονται, κατά το μέτρο του δυνατού, σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης και τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 10ης Ιουλίου 1991, C-90/90 και C-91/90, Neu κ.λπ., Συλλογή 1991, σ. I-3617, σκέψη 12).

33 Πράγματι, τα μέτρα ελέγχου που μνημονεύονται στο άρθρο 3 του κανονισμού 2048/89 δεν θα ήσαν αποδεκτά εάν η εφαρμογή τους μπορούσε να θέσει τους οίνους προελεύσεως άλλων κρατών μελών σε μειονεκτική θέση και, κατά

συνέπεια, να αποτελέσει μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος με ποσοτικό περιορισμό, που απαγορεύεται από το άρθρο 30 της Συνθήκης (απόφαση της 30ής Σεπτεμβρίου 1975, 89/74, 18/75 και 19/75, Arnaud κ.λπ., Συλλογή τόμος 1975, σ. 305, σκέψη 13). Οι έλεγχοι αυτοί πρέπει, επομένως, να μην ενέχουν δυσμενείς διακρίσεις.

34 Με απόφαση της 22ας Μαρτίου 1983, 42/82, Επιτροπή κατά Γαλλίας (Συλλογή 1983, σ. 1013, σκέψη 54), το Δικαστήριο έκρινε άλλωστε, ενόψει της εφαρμοστέας κατά τον κρίσιμο χρόνο κοινοτικής νομοθεσίας, ότι οι διενεργούμενοι έλεγχοι πρέπει να είναι αναγκαίοι για την επίτευξη των επιδιωκομένων σκοπών και δεν πρέπει να δημιουργούν εμπόδια στις εισαγωγές τα οποία να είναι δυσανάλογα σε σχέση με τους σκοπούς αυτούς. Επομένως, οι αρχές του κράτους μέλους εισαγωγής οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη την ύπαρξη των ελέγχων που διενεργήθηκαν στη χώρα προελεύσεως του οίνου (βλ., υπό την έννοια αυτή, προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Γαλλίας, σκέψη 56). Πράγματι, το πνεύμα συνεργασίας και αμοιβαίας αρωγής μεταξύ των εθνικών αρχών ελέγχου που προβάλλει ο κανονισμός 2048/89 επιβάλλει στο κράτος μέλος εισαγωγής να δέχεται τα πιστοποιητικά αναλύσεως που εκδίδει το κράτος μέλος παραγωγής του οίνου.

35 Η νομολογία αυτή δεν αποκλείει εντούτοις το ενδεχόμενο να δικαιολογείται δεύτερη ανάλυση ή συμπληρωματική ανάλυση, όταν μπορεί ευλόγως να υποτεθεί ότι ο οίνος δεν ανταποκρίνεται στις προδιαγραφές των κοινοτικών κανόνων.

36 Το ίδιο ισχύει σε περιπτώσεις όπως της διαφοράς της κύριας δίκης, στο πλαίσιο της οποίας οι συμπληρωματικές αναλύσεις που διενεργήθηκαν από το κράτος εισαγωγής αποσκοπούσαν στην εξακρίβωση των χαρακτηριστικών του οίνου που δεν ελέγχθηκαν κατά την ανάλυση που διενεργήθηκε από το κράτος μέλος παραγωγής.

37 Επομένως, στο πρώτο και στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης έχουν την έννοια ότι δεν απαγορεύουν σε κράτος μέλος να υποβάλλει τον οίνο που παράγεται σε άλλο κράτος μέλος σε κατάλληλο έλεγχο προκειμένου να εξετασθεί αν συνάδει προς τις προδιαγραφές των κοινοτικών κανόνων, έστω και αν ο οίνος αυτός συνοδεύεται από νομότυπα πιστοποιητικά αναλύσεων που χορηγήθηκαν από εργαστήρια τα

οποία έχουν λάβει την εκ του νόμου προβλεπόμενη έγκριση στο κράτος μέλος καταγωγής, εφόσον, αφενός μεν, οι έλεγχοι αυτοί εφαρμόζονται κατά τρόπο μη ενέχοντα δυσμενείς διακρίσεις και τηρούν την αρχή της αναλογικότητας, αφετέρου δε, οι έλεγχοι που έχουν ήδη διενεργηθεί στο κράτος μέλος προελεύσεως λαμβάνονται ειδικότερα υπόψη.

Επί του τρίτου ερωτήματος

38 Με το τρίτο ερώτημά του, το εθνικό δικαστήριο ερωτά αν η μέθοδος του οξυγόνου 16/18 συνάδει προς τα κριτήρια ακρίβειας, επαναληπτικότητας και αναπαραγωγιμότητας που διατυπώνονται στο άρθρο 74, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 822/87.

39 Συναφώς, επιβάλλεται να τονισθεί ότι τα προπαρατεθέντα κριτήρια είναι επιστημονικά. Επομένως, όπως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 53 των προτάσεών του, μόνο βάσει επαρκών επιστημονικών αποδείξεων και διαπιστώσεων ως προς τα πραγματικά περιστατικά, οι οποίες στηρίζονται στις αποδείξεις αυτές, είναι δυνατόν να καθοριστεί αν η μέθοδος του οξυγόνου 16/18 συνάδει προς τα εν λόγω κριτήρια. Σε περιπτώσεις όπως της διαφοράς της κύριας δίκης, στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να προβεί, στο πλαίσιο των διαδικαστικών κανόνων που ισχύουν στο εν λόγω κράτος, στις διαπιστώσεις αυτές. Πρέπει εντούτοις να τονισθεί ότι, στο πλαίσιο αυτό, το εθνικό δικαστήριο θα πρέπει επίσης να εξετάσει αν η γενική συνέλευση του Διεθνούς Γραφείου Αμπέλου και Οίνου έχει εν τω μεταξύ αναγνωρίσει και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, υπό ποίες προϋποθέσεις, την επίμαχη μέθοδο.

40 Επομένως, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να καθορίσει, στο πλαίσιο των διαδικαστικών κανόνων που ισχύουν στο εν λόγω κράτος μέλος, αν η μέθοδος αναλύσεως των οίνων που καλείται «καθορισμός της ισοτοπικής αναλογίας O^{18}/O^{16} του ύδατος των οίνων» συνάδει προς τα κριτήρια της ακρίβειας, της επαναληπτικότητας και της αναπαραγωγιμότητας που διατυπώνονται στο άρθρο 74, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 822/87.

Επί των δικαστικών εξόδων

41 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Ιταλική, η Γερμανική Κυβέρνηση και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 2ας Μαρτίου 1994 το Tribunale civile e penale di Ravenna, αποφαίνεται:

1) Τα άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης ΕΚ έχουν την έννοια ότι δεν απαγορεύουν σε κράτος μέλος να υποβάλλει τον οίνο που παράγεται σε άλλο κράτος μέλος σε κατάλληλο έλεγχο προκειμένου να εξετασθεί αν συνάδει προς τις προδιαγραφές των κοινοτικών κανόνων, έστω και αν ο οίνος αυτός συνοδεύεται από νομότυπα πιστοποιητικά αναλύσεων που χορηγήθηκαν από εργαστήρια τα οποία έχουν λάβει την εκ του νόμου προβλεπόμενη έγκριση στο κράτος μέλος καταγωγής, εφόσον, αφενός μεν, οι έλεγχοι αυτοί εφαρμόζονται κατά τρόπο μη ενέχοντα δυσμενείς διακρίσεις και τηρούν την αρχή της αναλογικότητας, αφετέρου δε, οι έλεγχοι που έχουν ήδη διενεργηθεί στο κράτος μέλος καταγωγής λαμβάνονται ειδικότερα υπόψη.

2) Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να καθορίσει, στο πλαίσιο των διαδικαστικών κανόνων που ισχύουν στο εν λόγω κράτος μέλος, αν η μέθοδος αναλύσεως των οίνων που καλείται «καθορισμός της ισοτοπικής αναλογίας O^{18}/O^{16} του ύδατος των οίνων» συνάδει προς τα κριτήρια της ακρίβειας, της επαναληπτικότητας και της αναπαραγωγιμότητας που διατυπώνονται στο άρθρο 74, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΟΚ) 822/87 του Συμβουλίου, της 16ης Μαρτίου 1987, για την κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς.

Mancini Hirsch Ragnemalm

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 5 Ιουνίου 1997.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του δευτέρου τμήματος

G. F. Mancini